

భూరూపాలు భూ ఉపరితలంపై సహజమైన లేదా మానవ నిర్మిత లక్షణాలు, ఇవి భూభాగాన్ని ఏర్పరుస్తాయి. అవి ఖండాలు మరియు మహాసముద్రాల వలె పెద్దవి కావచ్చు లేదా కొండలు మరియు నదుల వలె చిన్నవి కావచ్చు. మధ్య-మహాసముద్ర శిఖరాలు మరియు మహాసముద్ర పరీవాహక ప్రాంతాలు వంటి భూరూపాలు నీటి అడుగున కూడా కనిపిస్తాయి.

భూరూపాలు భూమి ఉపరితలంపై ఉన్న లక్షణాలు, ఇవి పర్వతాలు, లోయలు, మైదానాలు లేదా పీఠభూములు వంటి భూభాగాన్ని ఏర్పరుస్తాయి. వాటిలో ద్వీపకల్పాలు లేదా బేలు వంటి తీరప్రాంత లక్షణాలు మరియు సముద్ర బేసిన్లు మరియు మధ్య-మహాసముద్ర రిడ్జ్ వంటి నీటి అడుగున లక్షణాలు కూడా ఉన్నాయి. ఈ కథనంలో భూమి యొక్క భూరూపాలు, నిర్వచనం, రకాలు, ప్రయోజనాలను చూడండి.

భూరూపాలు అంటే ఏమిటి?

భూ స్వరూపం భూమి ఉపరితలం యొక్క మధ్యతరహా పరిమాణానికి చిన్నది, మరియు ప్రకృతి దృశ్యాలు అనుసంధానించబడిన భూరూపాల సేకరణలు. నిర్దిష్ట భౌగోళిక బలాల (లు) పనితీరు కారణంగా ప్రతి భూరూపం దాని భౌతిక కొలతలు, కూర్పు మరియు ఆకారం పరంగా భిన్నంగా ఉంటుంది. చాలా వరకు భౌగోళిక ప్రక్రియలు మరియు ఏజెంట్లు నెమ్మదిగా కదులుతాయి, ఫలితంగా, ఫలితాలు వ్యక్తీకరించడానికి కొంత సమయం పడుతుంది. ప్రతి భూరూపం ఒక ప్రారంభాన్ని కలిగి ఉంటుంది మరియు ఒకసారి అభివృద్ధి చెందిన తర్వాత, కొనసాగుతున్న భౌగోళిక ప్రక్రియలు మరియు ఏజెంట్ల కారణంగా ఇది పరిమాణం, ఆకారం మరియు స్వభావంలో నెమ్మదిగా లేదా త్వరగా మారవచ్చు.

భూ స్వరూపాల నిర్వచనం

భూరూపాలు భూమి ఉపరితలం యొక్క సహజ భౌతిక లక్షణాలు, ఇవి విభిన్న ఆకారాలు మరియు లక్షణాలను కలిగి ఉంటాయి. కోత, అవక్షేపం, అగ్నిపర్వత కార్యకలాపాలు మరియు టెక్టోనిక్ కదలికలతో సహా వివిధ భౌగోళిక ప్రక్రియల ద్వారా ఈ లక్షణాలు ఏర్పడతాయి. కొండలు మరియు లోయలు వంటి చిన్న లక్షణాల నుండి పర్వత శ్రేణులు మరియు పీఠభూములు వంటి పెద్ద నిర్మాణాల వరకు భూరూపాలు పరిమాణం మరియు సంక్లిష్టతలో చాలా భిన్నంగా ఉంటాయి. భూరూపాలకు కొన్ని సాధారణ ఉదాహరణలు:

- పర్వతాలు: గణనీయమైన ఎత్తు మరియు నిటారుగా ఉండే వాలులు కలిగిన ఎత్తైన ప్రాంతాలు, తరచుగా టెక్టోనిక్ బలాలు లేదా అగ్నిపర్వత కార్యకలాపాల వల్ల ఏర్పడతాయి.
- లోయలు: కొండలు లేదా పర్వతాల మధ్య లోతట్టు ప్రాంతాలు, సాధారణంగా నదీ కోత వల్ల ఏర్పడతాయి.
- పీఠభూములు: టెక్టోనిక్ కార్యకలాపాల ద్వారా ఎత్తైన చదునైన, ఎత్తైన ప్రాంతాలు.
- కొండలు: గుండ్రని శిఖరాలతో ఎత్తైన ప్రాంతాలు, పర్వతాల కంటే చిన్నవి మరియు తక్కువ నిటారుగా ఉంటాయి.
- మైదానాలు: భూమి యొక్క పెద్ద, చదునైన లేదా నెమ్మదిగా తిరిగే ప్రాంతాలు, తరచుగా అవక్షేప నిక్షేపణ ద్వారా ఏర్పడతాయి.
- ఎడారులు: తక్కువ వృక్షసంపద కలిగిన శుష్క ప్రాంతాలు, ఇసుక దిబ్బలు, రాతి పీఠభూములు లేదా బంజరు మైదానాలు కలిగి ఉంటాయి.
- నదులు: భూమిపై ప్రవహించే నీటి వనరులు, లోయలను చెక్కడం మరియు ప్రకృతి దృశ్యాన్ని ఆకృతి చేయడం.
- సరస్సులు: భూమిచే చుట్టుముట్టబడిన నీటి వనరులు, టెక్టోనిక్ కార్యకలాపాలు, హిమనదీయ ప్రక్రియలు లేదా అగ్నిపర్వత కార్యకలాపాల ద్వారా ఏర్పడతాయి.
- కాన్యోన్స్ (లోయలు): లోతైన, ఇరుకైన లోయలు, నిటారుగా ఉండే భుజాలు, తరచుగా నదీ కోతతో చెక్కబడతాయి.
- డెల్టాలు: నదుల ముఖద్వారాల వద్ద సృష్టించబడిన భూరూపాలు, ఇక్కడ నది పెద్ద నీటి వనరులోకి ప్రవహిస్తున్నప్పుడు అవక్షేపం పేరుకుపోతుంది.

భూమి యొక్క భూరూపాలు

భూమి యొక్క ఉపరితలం అసమానంగా ఉంటుంది; కొన్ని భాగాలు కఠినంగా ఉంటాయి, మరికొన్ని మృదువుగా ఉండవచ్చు. భూమ్మీద అపరిమితమైన భూరూపాలు ఉన్నాయి.

అంతర్గత ప్రక్రియ: అంతర్గత ప్రక్రియ భూ ఉపరితలం పెరగడానికి మరియు పడిపోవడానికి కారణమవుతుంది.

భూమి యొక్క భూరూపాలు

బాహ్య ప్రక్రియ: భూ ఉపరితలం నిరంతరం అరిగిపోతుంది మరియు రెండు ప్రక్రియల ద్వారా పునర్నిర్మించబడుతుంది, అవి కోత మరియు నిక్షేప భూరూపాలను వాలు మరియు ఎత్తు ఆధారంగా ఈ క్రింది సమూహాలుగా వర్గీకరించవచ్చు.

- పర్వతాలు
- మైదానాలు
- పీఠభూములు

పర్వతాల భూ స్వరూపాలు

పర్వతం అనేది భూమి యొక్క క్రస్ట్ యొక్క ఎత్తైన భాగం, ఇది తరచుగా నిటారుగా ఉండే భుజాలను కలిగి ఉంటుంది మరియు గణనీయమైన స్థాయిలో బహిష్కృతమైన శిలాఫలకాలను కలిగి ఉంటుంది. ఒక పర్వతం ఒక కొండ కంటే పెద్దది మరియు పీఠభూమి నుండి భిన్నంగా ఉంటుంది, ఇది సాధారణంగా చుట్టుపక్కల భూభాగం నుండి కనీసం 300 మీటర్లు (1000 అడుగులు) పైకి పెరుగుతుంది. ఇది సాధారణంగా చిన్న శిఖర ప్రాంతాన్ని కూడా కలిగి ఉంటుంది. చాలా పర్వతాలు పర్వత శ్రేణులలో కనిపిస్తాయి, కొన్ని వివిక్త శిఖరాలు.

- **బ్లాక్ పర్వతాలు:** రెండు సాధారణ లోపాల మధ్య సెంట్రల్ బ్లాక్ పైకి కదిలినప్పుడు బ్లాక్ పర్వతాలు ఏర్పడతాయి. విసిరివేయబడిన బ్లాక్ కు హోర్న్స్ అనేది మరొక పేరు. బ్లాక్ పర్వతం యొక్క సబ్మిషన్ ప్రాంతం మృదువైన ఉపరితలాన్ని కలిగి ఉన్నప్పటికీ, సైడ్ ఎత్తులు చాలా నిటారుగా ఉంటాయి. ఉదాహరణలు: రైన్ వ్యాలీ, వోస్జెస్ (ఐరోపా).
- **మడత పర్వతాలు:** భూమి యొక్క రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ టెక్టోనిక్ ప్లేట్లు కలిసి ఉన్నప్పుడు, మడత పర్వతాలు ఏర్పడతాయి. రాళ్లు మరియు శిథిలాలు వంగి రాతి గుట్టలు, కొండలు, శిఖరాలు మరియు మొత్తం పర్వత ప్రాంతాలలో ఈ సంకర్షణ, కుదింపు పరిమితుల వద్ద చుట్టబడి ఉంటాయి. మడత పర్వతాలు మరియు ఖండాంతర క్రస్ట్ తరచుగా అనుసంధానించబడి ఉంటాయి. ఉదా: హిమాలయాలు, ఆల్ప్స్.
- **అగ్నిపర్వత పర్వతాలు:** భూ ఉపరితలంపై అగ్నిపర్వత విస్ఫోటనం ఫలితంగా అగ్నిపర్వత పర్వతాలు ఏర్పడతాయి. భూ ఉపరితలంపై పగుళ్ల ద్వారా గ్రహం లోపల ఉన్న మార్మా లావాగా ఆవిర్భవిస్తుంది. ఇది పదేపదే చల్లబడి అగ్నిపర్వత పర్వతాలను సృష్టిస్తుంది. ఉదాహరణ: మౌంట్ కిలిమంజారో (ఆఫ్రికా), మౌంట్ పుజియామా (జపాన్).

పర్వత భూరూపాల ప్రయోజనాలు

అనేక నదులు పర్వతాలలోని హిమానీనదాలలో ప్రారంభమయ్యాయి, ఇవి నీటికి జలాశయాలుగా పనిచేస్తాయి. జలాశయాలు మానవ వినియోగం కోసం నీటిని సేకరించడానికి మరియు నిల్వ చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు. జలవిద్యుత్ ఉత్పత్తి మరియు నీటిపారుదల రెండింటికీ ఎత్తైన ప్రాంతాల నుండి నీరు అవసరం. పర్వతాలలో అనేక రకాల వృక్షజాలం మరియు జంతువులు కనిపిస్తాయి. ఆహారం, ఆశ్రయం, ఇంధనం మరియు ఎండుద్రాక్ష, గమ్ మొదలైన ఇతర వస్తువులు అన్నీ అడవులలో లభిస్తాయి. పర్వతాలు సందర్శకులకు ప్రశాంతతను అందిస్తాయి.

మైదానాలు భూ స్వరూపాలు

భూ ఉపరితలంపై అత్యంత ముఖ్యమైన భూరూపాలు మైదానాలు. మైదానం అనేది లోతట్టు, సాపేక్షంగా చదునైన భూ ఉపరితలం, ఇది క్రమంగా వాలు మరియు తక్కువ స్థానిక ఉపశమనం కలిగి ఉంటుంది. మైదాన ప్రాంతాలు భూమి వైశాల్యంలో సుమారు 55% ఉన్నాయి. మైదానంలో ఎక్కువ భాగం నదీ అవక్షేపాల నిక్షేపం ద్వారా సృష్టించబడింది. నదులతో పాటు, గాలి, మారుతున్న హిమానీనదాలు మరియు టెక్టోనిక్ కార్యకలాపాలు కూడా కొన్ని మైదానాలు ఏర్పడటానికి దోహదం చేశాయి.

ఉదాహరణలు: ఆసియా మరియు ఉత్తర అమెరికాలో మీరు నదుల ద్వారా సృష్టించబడిన గొప్ప మైదానాలను కనుగొనవచ్చు.

భారతదేశంలోని గంగ, బ్రహ్మపుత్ర నదులు, చైనాలోని యాంగ్జీ నదులు ఆసియా అంతటా విశాలమైన మైదానాలను సృష్టిస్తాయి.

మైదానాలు భూరూపాల ప్రయోజనాలు

భూమి యొక్క భూరూపాలు

మైదానాలు వ్యవసాయానికి కీలకమైనవి ఎందుకంటే అవి పశువులకు అనువైన మేతను అందించే గడ్డిభూములను కలిగి ఉంటాయి లేదా అవి అవక్షేపాలుగా నిక్షిప్తమైన పంటలను ఉత్పత్తి చేయడానికి యాంత్రికరణ చేయగల లోతైన, సారవంతమైన నేలలను కలిగి ఉంటాయి. భారతదేశంలోని ఇండో-గంగా మైదానాలు అత్యధిక జనసాంద్రతను కలిగి ఉన్నాయి.

పీఠభూమి భూ స్వరూపాలు

పీఠభూమి అనేది ఒక ఎత్తైన ప్రాంతం యొక్క చదునైన భాగం, ఇది కనీసం ఒక వైపు చుట్టుపక్కల ప్రాంతానికి కొంచెం పైన అకస్మాత్తుగా పెరుగుతుంది. భూగర్భ శాస్త్రం మరియు భౌతిక భౌగోళిక శాస్త్రం దీనిని టేబుల్ ల్యాండ్ లేదా ఎత్తైన మైదానంగా సూచిస్తాయి. నిటారుగా ఉండే కొండలతో తరచుగా ఒక వైపు లేదా వైపు ఉంటుంది.

ఉదాహరణలు: పురాతన పీఠభూములలో ఒకటి భారతదేశంలోని దక్కన్ ప్రాంతంలో ఉంది. ఆస్ట్రేలియా పశ్చిమ పీఠభూమి, కెన్యా తూర్పు ఆఫ్రికా పీఠభూమి, టిబెట్ టిబెట్ పీఠభూమి, ప్రపంచంలోనే ఎత్తైన పీఠభూమి మొదలైనవి.

పీఠభూమి భూరూపాల ప్రయోజనాలు

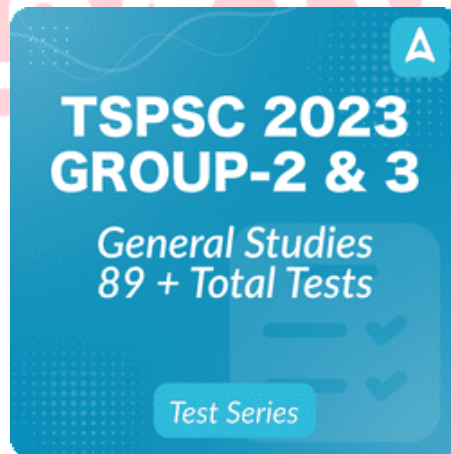
అనేక వ్యాపారాలు ముడి పదార్థాలుగా ఉపయోగించే ఖనిజాల సంపదను కలిగి ఉన్నందున, పీఠభూములు ముఖ్యంగా ప్రయోజనకరంగా ఉంటాయి. ఇది మనకు ఆహార సరఫరాలను మరియు మన సంస్థలకు అవసరమైన ప్రాథమిక వనరులను అందిస్తుంది. లావా పీఠభూములు సమృద్ధిగా, ఉత్పాదక నల్ల నేలను కలిగి ఉంటాయి. అనేక పీఠభూములు పర్యాటకులను విశేషంగా ఆకర్షిస్తున్నాయి.

భూరూపాల ఏర్పాటు

- టెక్టోనిక్ ప్రక్రియలు
- కోత మరియు క్షీణత
- హిమనదీయ కార్యకలాపాలు

ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రత్యేకమైన భూరూపాలు

- హిమాలయ పర్వతాలు
- ది గ్రాండ్ కేనియన్
- సహారా ఎడారి

Read More:

భూమి యొక్క భూరూపాలు

భారతదేశంలోని ఉష్ణమండల సతత హరిత అడవులు	వ్యవసాయ చట్టాలు 2020
సార వ్యవస్థ	భారతదేశంలో పీఠభూములు
భారతదేశంలో రాష్ట్రాల వారీగా ఖనిజ ఉత్పత్తి జాబితా	భారతదేశంలోని అన్ని వ్యవసాయ విప్లవాల జాబితా 1960-2023
భారతదేశం యొక్క వాతావరణం	భారతదేశంలో వరదలు
భారతీయ రుతుపవనాలు	తుఫానులు మరియు ఉష్ణమండల తుఫానులు
భారతదేశంలోని మడ అడవులు	భారతదేశంలోని నేలలు రకాలు
భారత దేశ రాష్ట్రాల అక్షాంశాలు మరియు రేఖాంశాలు	శిలలు రకాలు మరియు లక్షణాలు
కుండపోత వర్షం - కారణాలు మరియు పుభావాలు	ఎండోజెనిక్ Vs ఎక్సోజెనిక్ పోర్స్
భారతదేశ నీటి పారుదల వ్యవస్థ	భారతదేశంలో ఇనుప ఖనిజం

Adda247

తెలుగు